

bl. Antoni Nowowiejski (1858-1941) **ksiądz, męczennik beatyfikowany w 1999 r.**

Krynki, ŚWK - fg k. ko paraf.

Antoni Julian Nowowiejski herbu Jastrzębiec, znany z monumentalnego dzieła *Wykład liturgii Kościoła katolickiego*, przyszedł na świat w Lubieni w województwie świętokrzyskim, a więc na terenie zaboru rosyjskiego. Dobre wychowanie wykształciło w nim cnoty zarówno religijne, jak i narodowe, ale przede wszystkim niezłomny charakter, dzięki któremu mógł potem świadczyć o wierze i godności Polski wobec narodowosocjalistycznego okupanta.

Jako piętnastoletni chłopiec przeprowadził się z rodzicami do Płocka, gdzie wstąpił do seminarium duchownego. Na dalszą edukację został skierowany do Petersburga, święcenia zaś przyjął w roku 1881. Jego predyspozycje i zamiłowanie do pracy naukowej spowodowało, że został profesorem w płockim seminarium. Wykładał tam liturgikę, teologię moralną i łacinę, później zaś otrzymał godność rektora. W 1908 roku został mianowany biskupem płockim i okazał się pieczołowitym zarządcą swej diecezji.

Rozwinął działalność Akcji Katolickiej, rozbudował miejscowe seminarium duchowne i założył Niższe Seminarium Duchowne, a także Muzeum Diecezjalne. Inwestował także w organizacje mające na celu uświęcenie społeczeństwa i młodego pokolenia, między innymi w zakład Anioła Stróża dla dziewcząt. Podczas I wojny światowej, zatroskany o duchowe dobro ludzi dotkniętych nieszczęściami wojennymi, założył Unię Misyjną Duchowieństwa. Pomagał także dzieciom robotniczym, których ojcowie ginęli w Wielkiej Wojnie. Mawiał wówczas, iż „największą troską są dusze ludzkie”.

Kontynuował pracę pasterską w okresie I Rzeczypospolitej, zwołując dwa synody diecezjalne (1927, 1938), wprowadzając reformę administracyjną diecezji i dbając o katolickie szkolnictwo. Zgłębiał także historię miasta, w którym mieściła się jego stolica biskupia, co zaowocowało wydaniem monografii Płocka. W pięćdziesiątą rocznicę kapłaństwa w 1931 roku został odznaczony przez prezydenta Mościckiego Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski, zaś przez Uniwersytet Warszawski tytułem doktora *honoris causa*. Papież Pius XI wyróżnił gorliwego pasterza godnością arcybiskupa *ad personam* ze stolicą tytularną w Silyum.

Po wkroczeniu oddziałów hitlerowskich do Polski w 1939 roku nie chciał uciekać ani ukrywać się, lecz pozostał tam, gdzie go Bóg postawił na straży wiary i wiernego ludu. W roku 1940 został pojmany przez Niemców i internowany w Słupnie, następnie trafił do obozu koncentracyjnego w Działdowie. Siępacze narodowego socjalizmu nie uszanowali ani biskupiej sakry, ani siwych włosów sędziwego już przecież starca, jakim był arcybiskup Nowowiejski. Był on poddawany przemocy moralnej i fizycznej – był bity i przesłuchiwany w poniżający sposób. Z czasów jego uwięzienia zachowały się wspomnienia współwięźniów. Pewnego dnia na przykład strażnicy urządzili sobie „zabawę” i zawlekli sługę Bożego na zabłocony plac, by na oczach wszystkich więźniów gonić go tam i z powrotem. Gdy upadł, zerwano krzyż, który jeszcze nosił na szyi, i rzucono w błoto, a następnie nakazano więźniowi podeptać go. Oczywiście uczynił on coś wręcz przeciwnego, pochylił się i ze czcią ucałował znak Zbawiciela.

Antoni Julian Nowowiejski został zamordowany prawdopodobnie 28 maja 1941 roku. Nie jest znane miejsce pochowania jego ciała, ale domniemuje się, iż był to las w Malinowie. Beatyfikację płockiego hierarchy ogłosił Jan Paweł II w 1999 roku. Błogosławiony arcybiskup dołączył do grona stu sześciu polskich męczenników z czasu II wojny światowej

Kościół wspomina bl. Antoniego Juliana Nowowiejskiego 12 czerwca.

<https://www.pch24.pl/bl--antoni-julian-nowowiejski-3326.i.html>

zob. [Święci w Polsce i ich kult w świetle historii](http://sancti-in-polonia.wietrzykowski.net/2a.html)
<http://sancti-in-polonia.wietrzykowski.net/2a.html>
<http://sancti-in-polonia.wietrzykowski.net/7a.html>

43,1- Licheń, haft w baz. –Sankt. MB Bolesnej Królowej Polski;
43,2- Krynki, ŚWK- fg k. ko paraf.

WEZWANIA DO 108 BŁOGOSŁAWIONYCH MĘCZENNIKÓW II Wojny Światowej

http://nitecki.wietrzykowski.net/Nitecki_108.Meczennikow.pdf

Jeżeli nie zaznaczono inaczej, to zdjęcia: Jan Nitecki